

Beletristica, sciintie, arte, viétia sociala, moda.

<p>Pesta Domineca 2/14 fauru</p>	<p>Va esi in ffa-care domineca, cu portrete si alte ilustratiuni. In ffa-care anu prenumerantii capeta dóue tablouri pompóse.</p>	<p>Pretiuu pentru Austria pe jan. — jun. 4 fl. pentru tablou 80 cr Pentru Romania pe jan. — jun. unu galbenu, pentru tablou trei sfanti.</p>	<p>Nr. 5.</p>	<p>Cancelaria redactiunii Strata lui Leopoldu Nr. 4., unde sunt a se adresá manuscrisurile si banii de prenumeratiune.</p>	<p>Prenumeratiunile se potu face la tóte postele. Pentru Romania in libraria dloru Socecu et. comp in Bucuresci.</p>	<p>Anulu V 1869.</p>
---	---	--	---------------------------------	--	--	---

Sér'a de San-Vasiu in Maramuresiu.

(S'a cetitu in societatea Petru Maioru.)

In ainte d'a vi presintá sér'a de San-Vasiu, ilustrata de capritiele sale din Maramuresiu, permiteti-mi a sacrá câte-va consideratiuni generale in favorulu aceluor elemente fecunde ale vietii poporului romanu, cari, dupa modest'a mea parere, singure inca aru fi destule pentru a compune oglind'a multu fidelu a trecutulu si in mare parte a presintelu nostru natiunalu.

Avemu a nutrí interesu pentru totu ce este natiunalu.

Si ce ar' poté fi mai natiunalu in vietii'a poporului romanu decâtu datinele in legatura cu poesi'a lui cea dulce, melancolica; repetiescu, in legatura cu acea poesia plina de frumsétia si armonia, care incanta pe romanu si e admirata de strainu? Câ-ci suntu forte putiene datinele nóstre, cari sê n'aiba unu puntu de inpreunare cu poesi'a poporala. Cine nu cunósce rolulu descantárilor, acésta puncte de flori, ce ne conduce din lumea romanteca si plina de misterie a datineloru in raiulu poesiei, séu vice-versa.

Poesi'a si datinele, aceste creatiuni admirabile ale geniulu natiunalu, ni deschidu santuariulu vietiei, — ele ni dau in mana firulu cugetáarii — si bilanti'a culturei unui poporu.

Am auditu pe multi plangundu-se, cá n'ave-

mu date destule pentru a dá in man'a romanulu cartea trecutulu séu intréga si completa — astufelu precum a scrisu-o condeifulu — fatalu séu cum a fostu — alu evenemintelu din tempurile apuse.

Este adeveru, — vitregitátile tempuriloru au consumatu o mare si inportanta parte a documintelu, ce aru poté reversá lumin'a adeverulu a supr'a multoru epoce si cestiuni oscure, cari adi se paru a fi inca totu atâte enigme in domenu istoriografie romane.

Cu ce amu poté óre supliní mai bine, mai cu succesu acésta perdere mare natiunala? Care si unde este materi'a, ce ar poté astupá cu demnitate lacunele, ce casca pre paginele trecutulu nóstru?

Mérga cei chiamati, ma sê ustenimu toti câtine interesámu de produptele geniulu romanu, — sê mergemu si sê intrámu in cas'a ori in cortulu tieranulu romanu, sê urmarimu cu atentiunea nóstra pe toti membrii familiei lui — in toti pasii, la tóte ocupatiunile loru; — sê-i vedemu érn'a, primavér'a, vér'a si tómn'a; sê ascultámu doinele triste si de bucuría, cantecele loru despre trecutu; sê nu lipsimu din siedietori, de la logodiri, nunti, botediuri si de la inmormentári; — apoi in legatura cu aceste sê fimu martori acteluor misterióse, ce se seversiescu la dile mari, la ocasiuni solemne in tóte patru partile anulu: sê contem-

plamu a supr'a acestoru-a, sê le studiemu cu asiduitate, — si rezultatele voru fi de siguru atâtu de bogate, in câtu voru implé abisurile, ce aru poté ingropá in sinulu loru intunecosu perióde întregi din istori'a romaniloru Daciei Traiane.

Nu me indoiescu a rechiamá in caus'a acést'a marturi'a celebriloru nostri Alesandri, Hajdeu etc., cari au doveditu intr'unu modu stralucitu in opurile sale, câ cine nu cunósce poesi'a si datinele poporului romanu, nu póte sê cunósca pe acestu poporu gloriosu.

Déca istoricii, póte nechiamati, cari in ne-sciinti'a (nu dicu maliti'a) loru faceau din noi, din romani, totu feliulu de tricodienie, numai aceea ce suntemu, nu, — déca acei ignoranti séu mistificatori si-aru fi datu capulu pentru a studiá viéti'a poporului romanu astu-felu, pecum s'a manifestatu (si inca se manifesta) necurmatu in datinele si poesi'a lui, de siguru n'aru fi orbecatu, in intunereculu absurditátiloru ipotetice, presintandu-ne lunei credule acum ca pe nísce slavi, acum ca pe germani, daci etc.; ci aru fi fostu siliti a spune adeverulu in deplin'a lui colóre — astu-felu, încátu nemoritorii Síncai, Petru Maioru (patronulu societatii nóstre) si altii n'aru fi avutu atâta truda pentru a capacítá lumea, documentandu-i, câ leii nu se potu anumerá soiului sioreciloru, si câ noi romanii nu suntemu altu-ce-va, decâtu Romulidae gloriae nati.

Viéti'a poporului romanu abundéza in tesauri natiunali; sê nu intardiámu a exploatá acésta mina fecunda.

Condusu de acésta dorintia, vinu a ve invitá la sér'a de San-Vasiu in Maramuresiu.

Unu comembru alu nostru a binevoitu a ni spune una si alta despre datinele ce se observa in sér'a amintita intr'unele tienuturi ale Transilvaniei. (Vedi nr. 45. Red.) Mi-am propusu atunci a întregi cele consemnate de comembrulu nostru, — presintandu-vi datinele de la San-Vasiu astu-felu, precum avui ocaziune a le cunosce intr'unele comune ale Marmatiei.

Inainte de ce amu radicá cortin'a ce ascunde arcanle acestei sere momentóse pentru tineretulu de la sate, sê facemu preambulare pana la un'a dintre multele siedietori, firesce in presér'a ajunului de San-Vasiu, si vomu vedé acolo cum

Mandre fecióre

Dragi, rapitóre

Cu caeru (furc'a) 'n brêu

Torcu la fuiore

Moi si usióre,

Visandu si ursindu . . .

Feciorii in sér'a acést'a de comunu sunt absentii, fiindu-câ copilele au sê tiena svatu importantu.

Sê le ascultámu.

„Dragele mele sorate!“ incepe Maria, cea mai esperta in frumosulu parlamentu, „mane séra dupa cina ne vomu aduná langa gradin'a Albanului. Tu Flóre ti-vei face strutiu (buchetu) de perisióra cu cipca (pantlica) vierde, tu Iléna vei avé o crénga de barbenocu cu stramatura (haraszt) rosia, Erina si-va face strutiu de pospanu cu stramatura vierde, ér' Angelina si-va aduce o crucitia de tisa cu cipca albastra s. c. l. Aveti grige bine de ce v'am spusu, apoi pansaturele (cârpele de capu) sê nu vi-le uitati acasa. Sê ne vedemu in ceasu bunu!“

„In ceasu bunu!“ respundu tóte, si se inprascie, care in catrau, leganandu-se apoi pre bratiile visuriloru de amoru cu Ionu, Vasile s. a. dinpreuna pana in dalb'a demanétia a ajunului de San-Vasiu.

Si acum sê fimu gat'a, câ-ci sórele s'a ascunsu deja de multu dupa dealu, si momentulu solemnu nu este departe.

Se incepe sgomotulu in tóte laturile; pre livedi s'aude larma si iuiture; colo se vedu grupe de feciori, saniandu-se si batendu-se cu buldi de néua (déca este); sunt si d'aicei-a, cari cérca: ore incuiate-su bine granariile unchiului Grigore, si câ dormu gainele si purceii cei grasi ai matusiei de langa rîu s. a. m., pana ce in urma ajungundu in apropierea gradinei Albanesciloru, in distantia de 30—40 pasi de la gardu, vedemu pe clientele Vinerei formandu unu corpu atragutoriu.

Maria este fórte ocupata nu numai cu visurile si sperantiele sale, ci dins'a trebue sê lege la ochii cu pansature pe tóte soratele sale, si in urma pe sine, apoi la tóta legatur'a are sê boscorodésca ce-va, ce numai dumnea-ei scie si precepe.

„No asié sorióre, amù suntemu gat'a; apoi luati sém'a, mergeti la gardu, si parulu, care lu-veti atinge antaia-ora cu man'a, inpenati-lu care cu ce aveti, descantandu :

San-Vasiu baltiatu !

Ada-mi unu barbatu

Catu de blastematu,

Dar' bine 'ntramatu !

— Apoi in ceasu bunu sorate !“

Soratele repetiescu refrenulu alergandu la gardu.

Vai si amaru de care si-a pierdutu buchetulu, pantlic'a ori stramatur'a: n'ar' fi semnu bunu! — Dar' frumós'a Iléna nici atunci n'ar' desperá, ci ar rumpe unu cotu din briuletulu tricoloru, ce i incinge cu fragedime trupsiorulu dragalasiu, si si-ar' adorná parulu.

Dupa acestu actu destulu de naivu, fetele

nóstre mergu la rîulu din apropiare, si déca e inghiatiatu, facu in elu unu produu, din care apoi se spéla tóte pre rondu, descantandu :

Riuletiu sprintenu cretiu !
Amu venit, ca sê te 'nduri
Sê ne scapi de tîpaturi (facaturi) :
In anulu urmatoriu
Sê fimu ca nisce flori
Neninse, neatînse
Nici de bruma nici de ciuma !

Si prin acést'a eroinele serei de San-Vasiu se credu a fi asecurate pentru anulu ce urméza de ori-ce tîpature.*)

Diu'a de San-Vasiu abié-si revérsa primele lumine, candu frumósele nóstre facu visita pariloru infrumsetiati cu buchete si pantlice.

Tóte tremura, esitandu in confusiunea presintîrilor sale.

Flóre s'apropia de parulu celu cu perisióra, legatu cu pantlica vierde ; elu este mandru, inaltu, dreptu ca lumin'a si netedu ; deci petîtoriuulu ei va fi harnicu si frumosu, apoi se póte intemplá sê fia si avutu : si astu-felu visurile ei se voru realisá : Flóre crede acést'a.

Dara Maria ? serman'a ! parulu ei strimbu si nodurosú i spune, cá mandrulu ei e gusiatu are botu in spate, apoi d'ar avé

Casa, boi
Si stani de oi,

ar fi „tréca duca-se“, — dar la din contra ? Of ! — Maria inse speréza.

Compatimimu pe biét'a Erina ; dins'a nu si-afra parulu ; ventulu petulantu a fostu destulu de crudelu a i furá pospanulu cu stramatur'a, aruncandu-le pre nisce spini ce spendiura de salcea din apropiare : of ! amantulu ei va morí, si dins'a va portá spinós'a cununa a martiriului de amoru : ast'a este credinti'a ei, serman'a !

In ainte d'a incheiá descrierea intretienuta, mai avemu a spune, cá pana-ce junimea si-petrece pre afara, pre livedi, langa garduri si la rîu, in sér'a de San-Vasiu, pana atunci betranii siedu povestindu langa foculu de borte si putregaiu, care arde pana 'n dioru de diua, candu apoi, dupa visitarea pariloru, junele frumose mergu la Vasili'a lui George, la alu lui Mitrofanu etc. si lu-léga la mana cu pantlice late d'o palma si rosie ca par'a focului, firesce rumenindu si sfiindu-se, apoi fratele Vasile nu se prea confunda, ci s'apuca si le saruta cum se cade. Se subintielege, cá

*) Tîpature se numescu in Maramuresiu tote bolege (sêu nenoricirile), cari, dupa credinti'a tierencelorú nóstre provinu din nescari operatiuni necurate (facatura), intreprinse de inimicele personale ori familiare cu intentiunea d'a face stricatiune in frumseti'a sêu sanetatea cui-va. — Aut.

frumos'a Floriora inca nu se supera pentru unu sarutatu, firesce furatu ; — ea iubesce pe Vasile si lu-accepta in casilegile aceste — Dèe-i Domnedieu norocu ca sementi'a 'n bosiiocu, — si vietia ca sementi'a 'n minta crétia.

Amu avé inca a desvelí insemnetatea serei de San-Vasiu respectivu a datenelorú ce se observa atunci ; acést'a inse o rezervámu pentru alte ocaсии sêu chiaru alte poteri mai esperte in domenulu datenelorú nóstre poporale.

S. Botizanu.

Melancoli'a.

Candu aspr'a vijelia
Prin munti si pre campia
Latiá a sale furii crescandu necontentitu ;
Sêu candu in noptea lina
A steleloru regina
Mirá a sa figura in laculu adormitu,

Si linele zefire,
Si siópte de iubire,
Si visuri fericite facu traiulu dulce, linu :
Pururea 'ndepartare
Unu glasu de lamentare,
Unu echo melancolicu portá acestu suspínu :

„S'au dusu dílele mele, pururea 'n intristare ;
Melancoliei crude de prada destinatu
M'am vesteditu ca frundi'a de viscole amare,
Si-a vietii-mi primavéra in tótna s'a schimbatu.

Ce 'n lume-i dícu ferice, placere, bucuria,
De mine sunt straine, eu nu le am cunoscutu ;
Si visulu si speranti'a, ce trist'a mea jun'a
O consolá, cu dins'a s'au dusu . . . m'am abatutu..

Iubescu singuratatea, prin codri, prin pustia,
Aice potu eu numai de ómeni nediariu,
Sê lasu sê curga liberu a mea dorere via,
Si 'n riuri lungi de lacremi sê 'nnecu doru-mi
cumplitu..

Voire-asíu eu aice, o ! cátu ar fi de bine,
Sê sboru p'arip'a négra, a unui tristu suspínu ;
S' alergu, dulce lumina ! prin sfere pan' la tine,..
Dar' ah, catene crude fiinti'a mea retienú.

Sburati ! sburati mai iute, voi dile de 'ntristare !
Finiti odata cursulu pe estu fatalu pamentu,
Sê sboru si eu acolo, la portu-mi de sperare,
In dulcea regiune din colo de mormentu.“

M. Strajanu.

Intriga si amoru.

— Novela. —

(Urmare.)

— Asié e, Basilu, asié voescu eu. Voiu sê suferu dorerile amorului tóte, ca sê-i gustu placerea naltímei lui, — sê sciu cá acestu sufletu a

fostu constante, si nu s'a atinsu de dóue pocale, candu ceriulu pentru totu sufletulu numai unulu a creatu pentru placeri, pentru fericire. Nu voru trece dóra diece minute, si eu voiu sta fatia cu pretensiunile iubitului meu parinte, a me dechiará, câ voiuse suferu. Me voiu dechiará inse, si acést'a va fi pentru dinsulu sentintia de mórte, si pentru mine de suferintia. Me va acúsá cu tóte acusele unui parinte; dar Domnedieu, ordinea naturei, si legile virtutii stau pe langa mine. Pe dinsulu lu-va conduce o aspiratiune bruta, materiala: iubirea averii; — pe mine me va conduce instinctulu acelu naltu, ce creatoriulu l'a facutu naltu, ca sê n'ajunga la dinsulu cerintiele brutalitatii, interesele materiale.

— Oh Sinovia, si eu te voiu iubi pana voiu traí in lume, si te voiu urmari in tóte suferintiele, — si déca dorerea va doborí fragedulu teu corpu, — sufletulu ti-lu voiu ajunge inca pe cale pana 'n ceea lume — díse junele amoresu cu adórea celei mai inflacarate simtíri, — apoi se contopira dóue priviri intr'un'a, dóue suflete 'ntr'unulu, dóue budie intr'o sioptire — si fu tacere. — Astufeliu póte fi tacerea raiului, candu corulu angeriloru si-curma cantarea.

Unu tempu de câte-va minute trecù si Sinovi'a continuà:

— Oh! câtu e de trista-fantastica luminarea lunei — astu-feliu e sufletulu meu. — Sórele e mai frumosu, dar' nu asié poeticu, — atátu sémena lumin'a amorulu nostru cu lumin'a lunei. Nu uitá Basilu, déca nu vomu poté petrece serile la luna in braciulu unui altui'a, iesi sér'a si ti-petreci la luna, sê sciu câ acolo e privirea ta unde e a mea, — si eu de câte ori me voiu uitá in luna, voiu scí, câ acolo se 'ntálnescu ochii nostri. Nu uitá Basilu!

Din curte se audí o strigare: Sinovi'a, Sinovi'a!

Fetiór'a tresarindu se scolà repede — — inca o sarutare, inca unu suspinu, inca o lamentare scurta — si fetiór'a disparù pe câile in florite. Junele o urmari de câti-va pasi pana catra curte, apoi privindu dupa dins'a cu e dorere si cu unu cugetu greu: óre nu fu cea din urma intalnire in viétia — disparù printre carâri.

Oh! câ-ci nu scii ce vei ajunge mane! „De ar' scí omulu ce ar ajunge, pana-i lumea totu ar plange!“

* * *

Din odâile lui Mironu s'au indepartatu óspetii si vioiciunea — pana la alta voia si petrecere totu mai buna, — precum dícea betranulu. Óre

nu s'a departatu pre veci? cine scie ce e scrisu in viitoriu?!

Singuru Basilu, acelu june placutu, ce atât'a placere causá familiei lui Mironu cu presentia sa, — inca s'a departatu de la casa, — nu scia betranulu pentru ce lu-parasesce, candu elu cu atât'a amicétia lu-primesce.

Adi pe betranulu Mironu lu-affâmu intr'o odaia micutia, ce erá pastrata cu atât'a gustu si placere pentru Sinovi'a. Betranulu siedea pe unu bratiariu mare, copil'a vis a vis cu dinsulu pe o sofa frumósá, ce singura aretá mai a voluptate ca a gustu in intregulu mobilimentului.

— Apoi acea e dreptu — continuà betranulu conversarea — acea e dreptu, câ castelulu meu — si déca vei fi bunutia si ascultatoria, — alu teu, — apostrofâ betranulu — e pomposu — singuru mie mi-place a privi prin frundiele acele dese, demanétia candu resare sórele, — si lun'a in seri frumóse; — nu me miru, câ ti-place; dar' espresiunea aceea: câ aici ti-ar placé sê mori, — ast'a dieu nu o potu pricepe. Tu n'ai cauza sê mori, si prin urmare nu poti avé nici dorintia — díse betranulu sculandu-se de pe scaunu, — si siedindu langa Sinovia, i-strínse capulu celu frumosielu câtra peptulu seu.

Vedi draga, tu esti tenera si frumósá ca o dinisióra, — pe tine inca de acum te astépta placerea si fericirea vietii. Si aceste le vei castigá, — eu m'am ingrigitu de tine sê le castigi, — si dejâ sunt pe cale; pe langa tóte câ póte tu nu scii de ace'a. Tenerulu ce ne cercetéza cas'a, ti-a cerutu man'a, si a esprimitu dorulu si fericirea, de a te avé in bracie, in bunurile cele frumóse, decoratu cu rangulu si mari'a titlului seu. Am inbracisiatu ocasele fetu-meu, firesce, si i-am promis simpatia si bunavointia nóstra, si — apostrofâ betranulu — câtu de curandu vi-va fi nunt'a.

Copil'a tresari ca muscata de sierpe, si pe fati'a ei, ce rumeni ca o fraga, se vedea ardiendu espresiunea celei mai vatamatorie indignatiuni.

— Iérta-me tata, díse ea — iérta modest'a mea observatiune, câ-ci cu ace'a nu voiu a fi copila neascultatória; ér' numai reusirea salutaria voiu sê o tientediu. Te-ai convoitu, v'ati convoitu la nunta, — si faptorulu adevératu, anim'a mea, nu o ati intrebatu. Vedi, anim'a mea voesce a fi bine legata, sê nu fia silita niei odata, a o frangete, déca acelu legamentu pre ea o ar interesa. Te rogu tata, intréba anim'a mea, candu voesci ai otari sórtea si viitoriulu.

Betranulu ascultá cuvintele Sinoviei, pe fati'a lui se parea a se oglindá indignatiunea pana la cea mai négra mania.

— Hoho, copila maderita — hoho, mi se pare, că te cugeti în teatrul ce ti-a sucitu și sclintitu mintea în ernile trecute. Hm, cârtile, cârtile acele și pline de nebunii, acele te au scos din revasiu. Hm, — au nu știu eu alege binele din reu, nu ti-

Astu-feliu sê atîtiã betranulu;  r' Sinovi'a se parea că singura er  convinsă, că pr  curundu si-a desfasuratu nevointi'a, tacea ca mută, fara nici o lacrimă, — ea care se pregătise la acésta scenă demultu.

Princes'a Cristin'a Bonaparte. Princes'a Ana Murat. Soci'a gen. Mac Mahon.
 Marquise-a Gallifet. Imperat s'a Eugeni'a. Princes'a Metternich. Princes'a Matild'a.
 Dómn'a Carette.
 Princes'a Clotild'a. Contes'a Walewsca. Soci'a gen. Canrobert.
 Contes'a Pourtales.

CREAT RIELE MODEI ÎN TEMPULU PRESENTE.

știu eu croi sórtea și viitorulu teu spre bine? eu n'am dreptu la acést'a — nu ti-sum eu tie parinte, și inca ce parinte?

Dupa unu tempu inse molcomindu-se betranulu — incepu mai blandu:
 — Nu-mi place, fetu-meu, declaratiunea ta,

— tu ai fostu copila buna — tu nu te vei opune vointiei mele. Eu sciu ce voescu pentru tine, pentru fericirea ta. Nu te opune, te gata de nunta, care va urmă in curundu — si eu abié asteptu se ti-vedu fericirea.

— Nu me condanná tata te rogu, midilócele la fericire sunt fórte relative. Mie averea si rangulu nu-mi dá sperantia la fericire. Sufletulu meu e mai desvoltatu decâtu sê se póta coborí din principiele si direptiunile sale, cá-ci fericirea e unu daru facutu de creatoriulu pentru sufletu, si trupulu numai intruatát'a cunosce fericirea, in câtu a fericitu sufletulu — te rogu, oh! te rogu tata, castigá sufletului meu acea cale si midilocu, care intr'adeveru lu-voru ferici. Reusirea atêrna multu de la credinti'a in reusire, — cum voiu poté eu fi ah! ferícita, pe calea, unde nu mi-o sperediu, nu mi-credu, si pe care — cá-ci unu sufletu desvoltatu si-prescuta calea la fericire — nu mi-potu ajunge fericirea.

— Te 'nsieli fetu-meu — continuá betranulu. Cu câti nu s' a intemlatu in viétia, câ au amblatu dupa fericire cu atát'a pasiune si suferintia, si nu acolo unde o au speratu, ci acolo unde n' au visatu o au aflatu. Dar' sê fimu mai deschisi: ai tu cauza a mi im-pedecá dorinti'a, dóra anim'a ta in flusturarea sa juna si nebunética, s'a inchinatu unui fluture frumosielu — ce?

— Asié, iubite tata! sê fimu deschisi, sê fimu sinceri, cá-ci senceritatea, adeverulu si confidinti'a ne póte numai conduce la unu resultatu favoritoriu, — díse Sinovia, apoi se opri, — n'avea destulu curagiu a díce acea, la care atáta potere si resolutiune trebe unei fetióre modeste.

— Sê fimu fetu-meu, sê fimu dar sinceri — spune!

— Eu iubescu, tata, — díse Sinovia dupa unu tempu, cu ochii tîntiti in pamentu, — apoi se astupá cu ambe manile, ca si candu s'ar ascunde de fapt'a sa.

— Pe cine? intrebá betranulu — vedi bine, se pricepe, pe unu taia fuga, pe unu copilasiu, care dora ti-ar fi bunu de — de servitoriu-ce?

— Ba nu, tata, eu iubescu pe unu june, care posiede tóte ce le cere amin'a, onórea si sufletulu. Eu iubescu unu june cu sufletu si cultura nalta, redicatu preste pntinatatea intereselor materiale, ca mine; eu iubescu pe unu june, care si a consacratu totu cugetulu, viéti'a, fericirea amorului meu; cui mi-am incredintiatu sórtea si viitoriulu, si pentru care dóra voiu sê golescu pocallu suferintiei pana la mórte. Iérta animei tata, nu e vin'a mea. Domnedieu a seditu simpatia aceea in sufletulu meu, care numai intr'insulu si-

afla speranti'a fericirei, — déca este vin'a, aceea nu e a mea.

Betranulu se mania si acésta se vedea din ochii acei repedi, din fati'a acea scolceita, si din miscarea acea, ce o areta betranulu, clatinadu-se in tóte partile pe scaunu; dar vediu poterea si resolutiunea acea tare, cu care se adresa Sinovia, si cugetá câ mai multu cu mintea ca cu mani'a.

— Nu 'ncongiurá lucrulu fetu-meu! Te-am intrebatu cine e iubitul acél'a, carui ti-ai consacratu viitoriulu si sórtea, pe cum dici — si care dóra nici cu viitoriulu si sórtea sa nu scie ce sê se faca.

— Déca ti-voiu spune, tata, cu o dorere inca vei avé de a suferi mai multu. Póte pana acum ti s'a stinsu iubirea in câtu-va catra mine — si acésta e o perdere mare pentru sufletulu teu; caci de cate ori ne perdemu credinti'a si iubirea catra orecine, de atátea ori ne perdemu o margea scumpa din camór'a fericirii; si candu nu ne va mai remané iubirea si credinti'a, — sê fimu barem avuti si cu rangulu, si cu potere — nu ne va remané nici fericire. Sê fla destulu tata, câ iubescu; numele lui sê fia secretu, — sê nu-lu urimu, déca nu lu potemu iubi. — Pana acum noi si Domnedieu scie secretulu nostru — singuru Domnedieu ne va ferici, singuru elu se scie pana la mórte.

Betranulu ascultá, — si prin asociatiunea ideiloru, candu audí de teneru cultu, 'ndata si aduse a minte de acél'a, despre care si elu credea multu — si se e nedaí.

— Oho, cersitoriulu acest'a — pre care din mila lu-tienii la cas'a mea ca sierpele in sinu — sê me dobóra cu tempu din culmea maririi si a fericirii mele, sê-mi do bore planurile si cugetele. Oho, da de ce-su bunu eu, déca nu de aceea, sê recescu foculu nebuniei tale, hm — au nu voiu nimici eu pe vagabundulu acélua ce a invetiatu cateva dictii ruginose pe cele tieri, si le folosese spre miscelii — hm, aventuri — haha, aventuri copilasiule — oh, ti-vomu taiá calea, i vomu prinde drumulu la eroasiulu celu iubit.

Astufeliu se aprinse betranulu ca oleiulu, si dupa ce sfasiá câte-va dictii in animá tristei fetióre — se sculá si amblá repede prin cas'a cu manile la spate. Nu multu amblá inse asié si se parea, câ tóta schimosirea se stramutá pe fati'a lui. Ochii-i amblá repede ca la sierpe, pe budie i se parea a se picá unu surisu sarcasticu. Unu scopu trebue sê-si fi propusu, si acél'a nu póte fi bunu, séu celu pucinu, nu póte fi nobilu.

— Bine, bine, fetu-meu, — unu pasiu de o asié insemnatate mare, nu se póte face intr'unu minutu, — te mai cugeta — si vei aflá bunatatea animei mele si nebuni'a ta. Te iertu pentru junele

tale fantasii; — fi liniscita si buna — si sperediu câ preste pucinu vomu serbá nunt'a splendida, démna de noi, de Sinovi'a mea. De vagabundulu acel'a multe am sciutu eu, cele mai negre aventure, cele mai gróse coruptiuni; dar n'am voitu a-ti vatemá inocinti'a si smereni'a ta cu scirea, câ tu ai conversatu cu unu omu coruptu si imoralu. Mi pare reu câ trebue sê-ti descoperu, ce o copila juna nu trebue se scie, dar sum silitu si pana atunci pana te vei convinge tu despre aceea ce sciu mai multi. Mi-pare, bine câ am devenitu la secretu de tempuriu, se nu devini prad'a gentlemanului vagabundu, care atâtea lacrimi pórtá pe sufletulu seu. No, mai cugeta fetu-meu, si fi buna — dise betranulu — apoi esí pe o usia intr'alta odaia.

Sinovi'a remase singura cu cea mai inflacarata indignatiune in sufletu; nu de suferintia, nu de o scena asié dorerosá pentru ea, — la acest'a erá dins'a pregatita; dar pentru acele cuvinte si acuse neomenóse, ce nici la intemplanu nu poteau fi altele, decâtu apucature de misielia, — pentru acele cutite, vipere, ce parintele seu atátu de tiranesce si fara crutiare le infipse in anim'a ei cea maltratata.

Betranulu câtu esí din casa, fu suprinsu de Petru Nicorescu, petitoriulu deodata a Sinoviei.

— Me bucuru, Miron, me bucuru, me bucuru, strigá Nicorescu indata.

— Dar eu sum celu ce me bucuru mai tare ca ori candu. Déca am avutu bucuria si necesitate de presentia, de svatulu si ajutoriulu teu candva in viétia, apoi am acum.

— Cum, cum, amice, tu aibi trebuintia de mine, — én spune, — credu câ esti incredintiatu, câ déca se póte ce-va ajutá, eu de buna sama voi face pentru tine tóte.

Betranulu prinse pe Nicorescu de mana, si tragandu-lu pe unu scaunu langa sine, — incepú a siópti cu cele mai secrete mimice, cu cea mai astuta modalitate de conversare.

Vorbira unu tempu, vorbira multu in siópta, cu spatele plecatu unulu catra altulu — facandu cu capulu tragandu din gene, apostrofendu candu si candu câte una, si éra mai aprobandu si aretandu-si consimtirea.

— Ast'a va fi mai buna, dise Mironu in urma. Simtiementulu si dorerea cea d'antâiu e ca ran'a, unu minutu o duce, nici nu scimu cum vine, nici nu scimu cum merge, pana ce ne tredimú fara ele.

— Apoi reiese nesmintitu, mai betrana vulpe sum eu, amice, decâtu sê nu reieása ceea ce-mi propunu.

— Curundu, nu intardiá amice, tempulu nu se póte perde, dóue trei septemani, si nunt'a tre-

bue sê o tienemu, dise betranulu Mironu; ér Nicorescu luandu-si palari'a, parasí cas'a lui Mironu. Oh cine l'ar fi potutu vedé dupa ce a inchisu usi'a indereptulu seu, bine ar fi potutu observá cum e fati'a demoniloru, in négr'a loru isbênda. Miron remase cu sufletulu indulcitu de speranti'a reusirei.

* * *

Nu erá mai departe ca de o diumetâte de óra de castelulu lui Mironu orasiulu, in care si-ocupá Basilu o odaia mica, departandu-se de la cas'a lui Mironu, dupa sér'a acea dulce si dorerosá, ca si care mai dulce nu sciu déca voru ajunge in viétia, dar mai dorerosá nesmintitu.

Erá séra, — o séra de véra, frumósa si dulce pentru cei ce au simtiuri in sufletu, simtiuri poetice. Basilu priviá la ferésta catra culnea unei paduri, sub care luciau focurile pastoriloru. Câte cugete, câte doreri i treceau prin sufletu, si nici o mangaiare.

Batu la usia, — si fara a ave tempu a se 'ntórce séu a graí, éta se ivesce cu o repediune, ce ni dá a crede, câ lucrulu e urgente — Petru Nicorescu.

— Buna séra, amice — dise domnulu Nicorescu, dandu man'a tenerului, si fara cea mai putina retienere séu eticheta, lu-trase repede langa sine.

Prin crerii lui Basilu ca fulgerulu resbí o radia de bucuria: ah, acest'a e porumbulu ce ni-aduce veste de la Sinovia, de la dulcea mea Sinovia, — séu ah, acest'a e corbulu, ce ni-aduce cea din urma salutare si sentinti'a de mórte.

Nicorescu nu pregetá multu, si 'ncepú:

— Frate si amice, — unu servitiu mare vinu sê ceru de la dta, care m'ar deoblegá multu. M'asiu indoí despre resultatu, déca n'asiu cunósce nobléti'á sufletului dtale, care va fi capabilu a scóte unu sufletulu din prepasti'a desperárii. Oh, domnule nu poti cugetá de câte plese sunt nenorocirile si suferintiele omenesci. Eu trebue sê cugetu, câ lumea ast'a e unu iadu, unu locu de suferintia pentru noi, si sufletele nóstre pana a nu nasce pre lumea asta, trebue sê fi traitu inca intr'alta lume, unde sê pecatuitu multu, si aici nu traimu vietia indulgentii, penitenti'a urmárilor pecatelor.

Basilu ascultá strabatutu, cu tóta atentiunea.

— Am o sora — continuá Nicorescu — frumósa ca o gratia, dar ca la totu omulu in lume, si ei i-a ajunsu partea de suferintia, cu aceea deosebire, câ a ei e nesuportavera.

(Finea va urmá.)

V. R. Buticescu.

SALONU.

Suvenirii din carnavalul.

(Balulu juristiloru magiari. Epistol'a. Intelnirea prima. Balulu mascatu. Balulu ten. romane. Balulu regatei. Balulu serbescu. A dóu'a intelnire.)

Pucine dfile inca, si lumea occidentala va versa lacrimi de dorere pre mormentulu celui mai puternicu principe; pucine dfile numai, si tóte acestea fetie, cari te intimpinau cu surisulu fericirei, voru imbracă negrulu vestmentu alu doliului, cá-ci marele principe trebuie sê-si parasésca tronulu splendidu, spre a descinde la umbrele consotiloru sei. Dá, placutulu despotu, care se numesce carnavalul, zace pre patulu agoniei. Dar' dvóstra, frumoșele mele cetitórie, me priviti spariate? picati in deliru? De o suta de ori ve rogu sê me scusati, cá-ci n'am avutu nici ceca mai mica intentiune de a ve face reu, din contra voiam sê ve consolu, pentru perderea favoritului dvóstra; sciindu bine, cá omulu fiindu lipsitu de un'a fiintia adorata, tóta fericirea o afla in reinprospetarea óreloru petrecute cu idealulu seu. Din acestu motivu, permiteti-mi si mie indiscretiunea de a-mi revocá unele souveniri din placutulu absolutismu alu carnavalului. Si déca n'avefi nemic'a contra, mi-si iéu libertatea a incepe cu balulu iuristiloru magiari.

Dupa asteptare lunga batu si nóue ore. Cu o bucuria copilarésca urcu treptele redoutului. Eram fórt curiosu a vedé unu balu in redoutulu din Pest'a. Acest'a erá pentru mine, provincialulu, primul balu mare. Intrandu cu óre-care emotiune in sala, me surprinse marimea si decoratiunea pompósa a ei, precum si multímea de ómeni ce inundá pe fia-care minutu asié incátu abié te poteai inverti. Mai multu n'am miratu de toalet'a gavalieriloru, toti aveau fracu, peptariu negru, tare taiatu si cilindru, firesce — dîsu intre parantese — ochilarii inca nu le lipsiá. Le siedea fórt bine, numai cátu peptariulu taiatu nu-lu aflu corespondietoru pentru, balu cá-ci murdarindu-se comesi'a in jocu, causéza disgustu; vediendu a predominá mod'a francesu, mi-veni sê crediu pe unu momentu, cá pót si ungurii inaintandu cu lumea civilisata, se voru lapedá celu pucinu in salónu de costumulu loru neestetice.

Ce se tiene de toalet'a damelor, fara de trei patru tóte au avutu haine lungi. Dintre tóri au escelatu cea alba si galbena. Petrecerea n'a fostu asié viala, precum speram, la ce contribuí mare parte intârdierea matronei balului Dna de Andrasy, care numai dupa unu-sprediece óre se infatiasá spre a deschide balulu si asié numai atunci se pótú incepe joculu prelanga care se restringe intrég'a petrecere intr'unu balu mare. Petrecerea a fostu astadata pentru mine fórt torturatoria. Ce a provocatu tortur'a, nu ve-o spunu, me restringu numai a svatú fia-carui june, sê nu fia vanu, cu alte cuvinte, sê nu intrebuintieze papuci mici.

Dupa Cotillon, obosendu-me si de jocu parasescu sal'a, si precându voiam sê deschidu usi'a trasurii, unu servitoru mi predá o epistola. In prim'a surprindere nu fui in stare a díce neci unu cuvintu. Precandu voiam a cere splicári, trasur'a plecase. Câte va minute numai, si intrai in chilia. Nici odata n'am doritu asié multu sê sosescu a acasa.

Cu mana tramuranda frangu sigilulu, scotu rapede epistol'a, erá scrisa in limba germana si subsem-

nata: Adeln'a. O femeia mi-scriá; dar' speru cá nu ve ve-ti superá frumoșe cetitórie, reproducandu-ve cu-prinsulu acelei epistole: „Amice! Te dorescu pré multu, trebuie sê-ti vorbescu, te asteptu poimane la balulu mascatu din redoutu.“ Suprinderea si curiositatea mea si-a ajunsu culmea. Nu erá sê credu ochiloru, mi-se pareu, cá visezu, fara voia me intrebai: cine póte fi Adeln'a? ce doresce? ce are sê-mi vorbésca? tóte erau pentru mine misteru. Ocupatu ne incetatu cu Adeln'a si cu intelnirea, mi-faceamu mii de cugete, unulu mai bizaru ca celalaltu.

Intre ceșe mai mari fragmentari spirituale sosi si sér'a balului. Cu anima palpitanda de emotiune strabatu prin multimea masceloru, indreptu privirea in tóte partile, ca sê-o vedu, ori mai bine ca sê me veda, fiindu cá eu nu o cunosceam, dar' tóte insedaru! Nu me agrái nime, decátu câte-o masca mi-observá sê fiu mai galantu, sê nu-o incomodédiu atát'a prin neastémperulu meu. Obositu in fine de multa alergare ocupai locu langa amicul M***. Buna odjha sotiu! Merci! Cum esti multiamitu cu balulu? Éc'asié, nu-mi place, su-pré multi, tóta lumea e in domino, mascele su-tare ne istétie. nu poti vorbi dóue vorbe cu ele.

Precându discoram mai bine, mi-atinge cinev'a umerulu, me intorcu, stá unu domino inaintea mea. Buna séra amice, me temeam cá nu vei veni. Me cunosci dar' frumoșu masca? Cum sê nu, altfeliu nu-ti scriam. Ce? Tu mi-ai scrisu? Negresítu. E imposibilu? Si de-ce? Fiind cá nu te cunoscu. Me indoiescu fórt sê aibi o memoria atátu de slaba, incátu sê me fi uitatu asié curendu. Dar' te-am cunoscutu canduva? O da! pré bine! rechiamo-ti souvenirile si atunci póte. Pre legea mea nu te cunoscu. Cu atátu mai bine; dar roga pre amicul tuu sê ne parasésca, am sê-ti vorbescu in secretu. Nu-e de lipsa n'am secrete inaintea lui. Ha! ha! se póte tu omulu misteriosu sê n'ai secrete? Nici unulu. Dar déca ceea ce ti-asiu spune eu aru fi secretu? Cu atátu mai pucinu s'ar pofiti departarea amicului meu. Ei bine, dar déca te-asiu intrebá de-ti mai aduci aminte de 4/1 1868? Siovaí. eram nimicitu; crud'a masca-mi amenti o dí, pre care o pas-trám cu scumpetate in sanctuariulu misterieloru mele, Dins'a vediendu-mi confusiunea, ríse cu hohotu: dí-candu: Déca mi promiti pre cuventulu de onore, ca nu vei cercá sê scfi cine sum, ti-voiu dá a dóu'a intelnire, candu apoi vei sci tóte. Erá momentulu supremu, dupa o lupta interna primii conditiunea, intre cugetárilu celea mai curiose am parasitu sala, se pareu, cá-mi perdusem mintile!

Nu voiescu a ve mai osteni atentiunea, frumoșe cetitórie, cu descrierea deosebitelor cugete ce-mi faceamu dupa sosirea mea acasa, fara o sê trecu la balulu ten.: romane despre decursulu carui'a a-ti fostu informate de condeiuri multu mai dibace decátu alu meu, si asié mie nu mai atata mi-ar romané, sê ve spunu: cá petrecerea mai interesanta (celu pucinu ptru mine) se incepú cu jocarea Cotillonului. Entusiasmulu numai acum-si ajunsu culmea. Erá o bucuria a privi pre incantatóriele nóstre romancutie, saltandu cu atát'a farmecu cu bravii nostrii juni, in fantasticulu Valsu alui Weber; miceloru pociorutie se pareu cá nici nu atingu pamentulu, fara inspirate de farmeculu jocului

sborau cu usiuretatea zefrului. Sosi impartirea ordurilor. Jocatorii se pareá a se fi straformatu totu in atáti'a generali, decorati petru cucerirea lor eroica, si inca decorati de manutiile unoru angerasi dragalasi. Nu voiu uitá momentulu placutu, in care o fiintia delicata alergá la mine, si me decorá cu unu ordu ce presentá o sagéta. O intrebú deca cunósce simbolulu sagetei? Cu o vóce tremurátoria si abié audíta mi siopti „dá.“ Dupa pucinu tempu parasii balulu, ducandu cu mine suvenirile celea mai fericitórie.

In séra urmátoria se tienú in redoutu balulu regatei, renumitu pentru elegantia decoratiunii. Sal'a érá straformatá in o naia. E mai multu balulu aristocratiei, si ca atare, esceleza preste tóte balurile prin lucsul si elegantia lui; inse cu tóta splendorea ce te imbéta, nu lasá nici o intiparire mai durabila in mine. Dar pardonu! una totu-si a lasatu; precandu eram cufundatu in contemplarea salei, unu sgomotu me destépta, privescu, o biéta jucátoria cadiuse, si ce cadere teribila! cu dins'a a cadiutu si frumósele vucle, cari cu câte-va momente mai inainte-i-umbriá cu atát'a gratia, sinu-i virginalu.

Nu au trecutu 3 díle, si mai multi teneri ne preparamu a cercetá érá unu balu, inse nu de categori'a celui de mai inainte, acest'a érá unu balu democraticu, balulu serbescu. Eram curiosu a vedé jocurile natiunale serbeci. „Paratinc'a“ si „colo“ sémena fórte multu cu jocurile nóstre. Publiculu a fostu mai numerosu ca la noi, inse nu asié elegantu. Preste totu petrecerea a fostu viala, si pentru romani si mai interesanta, tieneduse mai multe toasté pentru infrátirea natiunii romane cu ceea serba.

Pre la 11 óre, la propunerea unui amicu parasiramu balulu serbescu, spre a cercetá balulu mascatu din . . . Aici neci amiculu M. . . nu-i plesni prin minte de a se plange de monotoni'a mascaloru, din contra érá necasu cá nu póte satisfice dorinti'a fia careia de a-si petrece cu ea . . . Ajunsesemu in momentulu candu omufu se potea bucurá de tóte libertátile sociale . . . Cu tóte acestea eram fórte nestemperatu, cugetandu cá fómea e caus'a, me punu la o mésa voindu o face despusetiuni de cina. Abié me asiediai; candu o masca in toileta lucsuosa turcésca mi-intinde man'a dícandu: „Asié dar am fostu reu informata, se vede cá totu-si mi-ai primitu invitarea.“ Nu te intielegu, respunsei, despre ce invitare vorbesci? „Nu te pface, amesuratu promisiunii mele ti-am datu aici a dóu'a intelnire.“ E posibilu, ca tu sê ffi Adelm'a? „Te indoesci?“ Nu ti-credu. „Paremi-se, cá voiai sé cini?“ Da, si decum va poftesci, asiu fi fórte fericitu sê cinâmu impreuna. „Da eu inca m' am cugetatu la acést'a, cu deosebire cá nu eu, fara tu-mi vei fi óspele. Vina! trasur'a ne astépta celu putínu vomu poté conversá neconturbati.“ Invitarea ta me deobléga. „Esti pré complexantu, amice! sê mergemu dar!“ Érá mai o diumetate de óra decandu trasur'a mergea cu iutiela fulgerulu. dar pre unde mergea nu sciu; nu vedeam nimicu; totu ce sciu e; cá unu tempu am caletoritu pre pietrii, dupa aceea pre unu drumu nasiposu. si in fine érá pre pietrii. Precandu nescari prejudetie umbiau se me liniscésca, — servitoriulu deschide usi'a, ne daramu josu. Cu nesatiu esaminezu exteriorulu casei, avea numai unu etagiu, dar unu aspectu fórte frumosu. Masc'a mi-oferesce bratuulu, urcaramu treptele, precandu o musica fantastica esecutá piesele celea mai melancolice. Ajungundu in coridoru, 6 fete totu in toileta turcésca, inclinandu-si

genunchii, facura unu complimentu gratiosu; cinci din ele se departara, érá un'a ni deschise usi'a salonulu. Curiositatea-mi se marea din ce in ce. Salonulu érá fórte elegantu mobilatu dupa mod'a orientala, parerii obdusi cu parchete, frumóse, ér tapetele celea mai scumpe de India decorau padimentulu, singuru unu tablou ce representá pre Paris cá jude între, Venus, Iuno si Minerva in privinti'a merulu de cértá. aterná pre parete. Ocuparamu locu la més'a pre care erau puse mancárele cele mai alese si mai gustóse; la unu semnu a mascei fet'a ce ne insofise se departá. „Si in fine ne vedemu singuri mi-díse, oh! cu cáta sete am doritu momentulu acesta, dar amice mi-pari a fi fórte cugetatoriu?“ Spre rusinea mea trebuie sê recunoscú, cá e asié, inse . . . „inse . . . continua te rogu!“ inse unu presimtiementu me neliniscése.

„Fii pre pace, puneti presimtiementele la o parte si sê nu vorbimu decátu de fericirea nostra, dar nu ride de mine nebuna ce sum, dícu, fericirea nóstra. pana candu tu“ . . . Pana candu eu-su fórte multumitu!

„Fia precum díci, amice! dar am uitatu, éca poftescé din thea.“ Nu me imbiá multu, am beutu. Din ce mi vorbiá, din ce anim'a mi-palpitá cu mai multa potere, se pareá, cá vocea ei sonora nu-mi vine necunoscuta, ca si cum o asiu fi audítu, dar póte de multu, cá-ci nu-mi mai aduceam a minte de ea, — in fine urmá unu momentu de tacere, Adelm'a me privi lungu cu privire pentrundiétoria, apoi reincepu in unu tonu durerosu: „oh! amice, cátu de misterióse sntu carárele fericirii, cine ar fi crediutu odinior'a, cá anim'a mea arsa de flacar'a amorulu si strivita de dorerea despartirii, va aflá candva alinare in fericirea revederii?! Scumpa Adelmó! In numele sanctitátei amorulu pronunsiatu, te conjuru, a nu me mai lasá in acésta prepastia a indoelei, si deca tener'a ta anima in adeveru mi reserva numai o mica schintea de interesu, depuneti masca! lasa ca ochii miei sê se delecteze in contemplarea frumsetiei celei mai rapitórie a creatiunei. Ori póte-ti-place sê scii, cá anim'a-mi e sfasiata de dorerile cele mai cumplite? Si póte ti-magulesce vanitatea, cá poti luá in bataia de jocu simtiementulu celu mai santu si nobilu alu omulu? Adelm'a stringandu-mi man'a cu vehementia: „Ai cuventu, mi díse, dupa ce atát'a precautiune? noi si asia suntemu amicii vechi, sê gustamu celu putínu fara reserva din tote placerile unui amoru inocentu.“

Abié si-fini cuvintele, — inca nu-si luase masc'a, — si se audíra intichambra nesce pasi lioi. Adelm'a uitandu-se la mine cu o privire spariata. Dieule! díse, e posibilu sê se fia reintorsu asié curendu. Pasii se apropiara, frumós'a masca deschidendu cu o iutiela o usia secreta, me impinse in o camera rece si intunecata. Sangele-mi inghiatiase in vine, eram perdutu. Punu urechi'a la usia, ascultu, inse in daru, din pasiulu nesiguru, vócea debila si intrerupta de tusa, deduceam cá noulu óspe e omu de etate inaintata. Dupa câte-va minute nu mai audii ninicu. Se facú o tacere mormentalá; temerea mea si-ajunse culmea. Nu sciu cátu tempu voiu fi statu acolo, mie inse mi se pareá, cá e unu seculu. Deodata usi'a se deschide, érá fet'a care ni nedeschise salonulu, avea o lumina in mana, cu unu tonu abié audítu: „Esti mantuitu, mi-díse, urméza-mi te rogu, dar in linisce!“ Facui precum mi s'a spusu, trecuram prin salonulu in care gustasemu câte va mominte de fericire, cercam dupa Adelm'a, salonulu inse érá golu, voiam sê ceru esplicári de la

insefătoră, dinsă inse punendu degetulu pre budie mi-ordonă tacere, la trepte me asteptă o trasura, fêt'a întrebă pre servitoriu, de ce nu face precum i-s'au ordonatu? Nu-e de lipsa, respunse elu. In desiertu voiam sê me orientezu pre unde mergeam, nu vedeam nimicu, atunci dau sê deschidu usi'a, inse si aici am intimpinatu o resistintia neinvinsa. Vediendu, câ n'am in catrâu, me pusei pre cugete, mi-faceam mii de întrebâri, cine pôte fi Adelm'a? De unde me cunósce? De unde-mi cunósce trecutul? Cine au fostu omulu betranu, care me esilase din raiulu fericirii?

In ce relatiune e cu Adlema?

Tôte acestea mi se pareau neexplicate, si ast-felu absorbitu in cugete, nici n'am observatu, câ sosisemu a casa, numai agrairea servitoriului „ai o epistola dle“ me desceptă din visele curiose. Intru ca unu desperatu in chilia, desfacu epistol'a, o tremurare nervósa mi-cuprinse intregu corpulu, erá aprópe sê ametiescu, epistol'a erá de la Adelm'a. „Scumpe amice, — mi-scriá — dupa cele intrevenite e imposibilu a mai petrece in Pest'a, mane voiu plecá fara a-ti fi potutu díce celu pucinu unu ultimú adio! La sgomotulu ce l'am facutu, se desceptă si amiculu .neu din somnu-i adêncitu. Lu-intrebu, ce ai visatu, in locu de a-mi responde, cită din Andreiu Muresianu :

„Unu visu e ce amagiesce fiint'a moritória
Din ór'a cându se nasce, si pana la mormentu.“

Eu adaugêndu unu aminu, am stinsu lumin'a.

Ludoviçu Ciato.

CE E NOU?

** (Conferinți'a natiunala,) conchiamata de dlu Antoniu Mocioni, s'a tienutu in 7 fauru la Timisió'a, participandu la acestu actu constitutionalu preste cinci sute de barbati romani si serbi. Dupa o desbatere interesanta s'a statoritu unu programu natiunalu. Sér'a s'a facutu unu conductu imposantu in onórea Mocionesciloru si lui Mileticiu.

** (Alte dóue conferintie natiunale) se voru tiené in comitatulu Bihariei. Un'a in 18 l. c la Beiusiu, si cealalta in 20 l. c. la Oradea-mare. Aceste conferintie s'au conchiamatu de catre dlu Alesandru Romanu.

** (Brateanu ca posesoru in Transilvani'a.) Unu diuariu vienesu publica o corespundintia de la Sibíiu, in care cetimu, câ unu romanu insemnatu din Transilvani'a e insarcinatu a cumperá dominiulu de la Drasiu pentru ilustrulu nostru barbatu ce dincolo de Carpati, dlu Ioanu Brateanu. Ne-amu bucurá, de cumva acést'a scire s'ar realisá, câ-ci atunce dlu Brateanu ar avé ocaziune a petrece din candu in candu si la noi.

** (Procesulu esprincipelui Carageorgeviciu.) Pertractarea acestui procesu memorabilu s'a inceputu luni in 8 fauru, in presinti'a unui publicu atâtu de numerosu, incâtu sal'a de pertractare totu-de-una e indesuita. Esprincipelu, unu barbatu de etate innalta, se infatísieza in vestmentu negru, si se silesce a fi liniscitu, dar nu totu-de-una reusiesce. Unguresce nu vorbesce, din caus'a acést'a se întrebuintieza unu dragomanu. Precum cetitorii nostri sciu, esprincipelu e acusat, câ e urdítoriulu primariu alu asasinării comise in 8 jun. a. tr. in parculu de la Topsideru. Despre resultatu vomu relatá.

= Necrologu. Em'a Serbu de Cuvinu nascuta

Fejér ca consótia, Teodor'a Serbu maritata, Brendusiu ca ginere, dinpreuna cu ceialalti consangeni petrunsi de durere adunca facu cunoscutu, cumca préscumpulu consotiu, tata, respective socru si consangénu Teodoru Serbu de Cuvinu septemviru la tabl'a septemvirala reg. ung. a repausatu in 9. fauru a. c. deminéti'a la diumetate pe unulu in urm'a unui morbu greu, in anulu a 69-lea alu vietiei sale active. Pest'a 9. fauru, 1869 Fia i tierin'a usióra!

** (Immormentarea septemvirului Serbu) s'a intemplatú mercuri in 10 fauru. Unu publicu numerosu de stimatori ai repausatului se aduná spre a lu petrece la locasiulu eternu. La conductulu funebrału participara toti romanii, carii locuescu acuma in Pest'a dimpreuna cu tenerimea nóstra studiósá. De dóue parti ale cosciugului doi-spre-diece teneri romani imbracati in doliu duceau facliile ardiende. Ceriulu sê aline dorerea familiei sale, — éra repausatului sê-i dorimu si noi: fia-i tierin'a usióra!

** (Balulu rom. din Orade) a reesítu si in anulu acést'a bine, cu tóte câ publiculu n'a fostu atâtu de numerosu ca si in anulu trecutú. Am fi publicatu cu bucuría vr'o impartesii e mai speciala despre decursulu acestei petreceri natiunale, inse in tóta tenerimea romana de acolo nu s'a gasitu nici unulu, carele sê ni fia facutu acestu serviciu.

** (Societatea Petru Maioru.) In siedinti'a de la 4 fauru Ioane Porutiú a vorbitu despre detorintiele si chiamarea junimii studiósé, — éra B. Cornea despre bólele de peptu; in siedinti'a de la 11 fauru Alesiu Olariu a cetitu unu tratatu despre dreptulu penalu, — Fr. Longinu a declamatu „Sentinel'a Romana“ de V. Alesandri, — si Ioane Musteti a declamatu „Geniulu natiunii“ de I. Vulcanu.

** (Unu telegramu de la Bucuresci) ni anuncia scirea, câ ministeriulu actualu a disolvatu ambele corpuri legiutorie.

** (Miscári electorale.) Romanii din comitatulu Aradului au candidatú de deputati pe dnii Lazaru Ionescu pentru Radn'a, Mironu Romanu pentru Chisineu, Sigismundu Popoviciu pentru Buteni si Antoniu Mocioni pentru síri'a. Dupa foile ungueresci in Carasiu s'au candidatú urmatorii dni: in cerculu Fagetulu dr. Aureliu Maniu, la Zorlentiú Aloisiu Vladu, la Bogsi'a Georgiu Ioanoviciu, la Oraviti'a Gránzenstein in contra lui Zenone Mocioni, la Sasc'a Emanuilu Gozsdú in contra lui V. Babesiu. — Papp Simon se declara intr'o fóia ungueresca, câ dinsulu nu pôte primí mandatu pentru diet'a venitória. Dorere!

** (Adunarea generula) a societáti Transilvani'a s'a, tienutu in 26 ian. c a. in sal'a Tirului natiunalu. La ordinea dfilei au fostu: reportulu comisiunii, diverse propuneri, alegerea unui vice-presedinte si unui membru alu comitetului, in fine o declamatiune de dlu Pompiliu.

** (Petru Carageorgeviciu) fiulu esprincipelui acusatú de câte-va dile a sositu de la Parisu la Pesta, ca sê asiste la pertractarea procesului intentatu in contra parintelui seu.

Literatura si arte.

** (Unu diuariu nou) a aparatu éra si la Bucuresci. Titlulu acestei întreprinderi e „Cuventulu.“ Numele redactorului e Holbanu.

* * * (*Oda la Elisa*.) acést'a ingenioáa piesa a dlui V. A. Urechia, carea in teatrulu de Bucuresci a avutu unu efectu grandiosu, se va publicá in fói'a nóstra. Publicatiunea se va incepe intr'unulu din numerii venitori.

Din strainetate.

= (*Unu artistu romanu in strainetate.*) Publiculu bucurescenu si-aduce aminte, cá unu june artitsu romanu, T. Popescu, lu facea adesea sê aplaude vócea sa dulce si puterica. In câte-va concerte, ce s'au datu de societatea de ajutoriu pentru diferite impregiurári, domnulu Popescu, dându concursulu seu si facându-se mai multu cunoscutu, a atrasu atentiunea unoru persóne bine voitóre si mai cu séma pe a Altetiei Sale Principele Domnitoru, care a venit in ajutoriulu seu si l'a tramisu sê studieze music'a in Itali'a. Asta-di diariulu „Il Trovatore“ de la 31. decembre ni aduce frumós'a scire, cá d. Popescu a debutatu pe teatrulu Campanini din Parma, in oper'a „Bobberto di Normandia“ in care a avutu unu mare succesu. Domnulu Popescu, dîce „Il Trovatore“ a cîntatu cu o pasiune si cu unu accentu artisticu cari 'i vestescu o cariera splendida. In romanti'a sa si in duetulu cu sopran'a fu pe dreptu de mai multe ori aplaudatu. Anunciádu acést'a frumós'a scire publiculu, urámu d-lui Popescu sê se împlinésca predîcerile diariului Italianu, ca sê se póta mandri natiunea romana cu domni'a sa.

* * * (*Istorióra interesanta.*) Inainte de ast'a cam eu 12-ani dlu B. . . a caletoritu la Americ'a, si si-a lasatu soci'a a casa la Vien'a. Dómei B. . . , un'a frumósétia renumita, i-a fostu tempulu pré lungu, si s'a urítu a fi singura; scrise déra sociului seu, cá sê se rentórne. „Fi cu pacientia, scump'a mea, i respunse elu, cá-ci eu lucru pentru fericirea nóstra.“ Trecura siese lune, trecu unu anu. dupa aceea alu doile, alu treile, alu patrule pana candu in fine trecu si alu doi spre-diecele. In un'a séra frumós'a bate dlu B. . . la port'a casei sale. — „Eu sum angerulu meu!“ — Cine? — . . . „Barbatulu teu.“ — Eu n'am mai multu barbatu. — „Cum asié?“ Vediendu, cá dn-a ta nu mai vini, am cerutu despartírea, ce am si primit'o. — „Inse. . .“ — Departéza-te, dlui meu, cáci nu e cu cuviintia, ca sê se afle pe tempulu acést'a unu strainu la o femeia onesta. „Infidela!“ — Nu face recriminatiuni! „Eu care viu sê ti punu la picíore o avutíá nemarginita. . .“ — Departéza-te, cáci nu voiescu sê me compromitu. Cu anima plina de furia dlu B. . . se rentorse la Arcansas, unde se aflau posesiunile sale. De atunci éra trecura vr'a doi ani. Nu de multu se aflá si dinsulu la serat'a generalului N. . . si pasi in salonu de bratiu cu o dama frumós'a. „Ti-gratulezi iubite B. . . , cá te-ai resolvatu una data a te insorá,“ i dîse generalulu. „Pardonu, a te rensorá.“ -- Ai fostu dora veduvu? — „Nu!“ — Atuncea nu te pricepu. . . „D'apoi m'am insoratu a dóu'a óra cu femeí'a mea, carea, pe candu petreceam in Americ'a, a midilocitu despartírea de catra mine, si carei-a am fostu constrinsu sê i-facu inca odata curtenirea, ca si candu nu ne-amu fi fostu cunoscutu neci o data.“ — A luá de dóue ori un'a si aceea femeia, amate B. . . eschiamá generalulu -- d. ni'a ta esti incoregibilu.

‡ (Marquis Moustier) fostulu ministru de esterne alu Franciei nu de multu a repausatu.

‡ (Viétia petata.) In dilele trecute fu immormentarea lui Cr. Luscharg in Copenhaga unulu din cei mai populari barbati din Svedi'a. Acuma numai vre-o câti-va ómeni sermani i-a petrecutu sicriulu la mormentu. In anulu 1835 a fostu unulu din cei mai cunoscuti diplomati ai Svediei; in doi ani a fostu deputatu. Oratiunile si scrierile sale diaristice a trasu atentiunea multor'a, nu o data se vorbea cá va fi ministru de interne in Svedi'a. Inse in anulu 1837 s'a adevéritu. cá a facutu nescari instrainari, pentru ce fu judecatu la 10 ani. — Anii si-au implinitu, si dupa aceea s'a asiediatu in Dani'a unde a traitu cu famili'a sa o viétia miserabila si petata. A traitu 84 ani.

‡ (Sardou) nu de multu a invítatu pre amicii si cunoscutii sei la cina. Multi scriitori si artisti din Parisu au fostu de facia. Artistii si artistecele cu aceea au voit'u sê faca placere lui Sardou, cá s'au prezentatu in acele vestminte, in cari au jocat'u cutare piesa de a lui Sardou pe scena. Sardou multiumi complimentulu, dîcandu: „Domnii mei si dnele mele! marturisescu sinceru, cá dnia vóstra me aducenti in perplexitate. me temu, cá dupa dnia vóstra au se vina criticii.

Felinrite.

* * * (*Sarutarea innainte tribunálului.*) Urmatória istorióra s'a intemplatu la Paris in anulu trecut. Maurice Chevalier de Gardemond avea o nevést'a tenera si frumós'a. Traiau in fericire deplina. Unu micu incidentu inse turburá liniscea in cas'a loru. Caus'a incidentului fú blondin'a si isteati'a féta de odaia (fille de chambre) Jeanette. Intri'unu momentu, cand Jeanette, intrá in odaia cu nescari taiere in mana, cavalerulu de Gardemond, fiind singuru in odaia, i furá o sarutare. Copil'a se spariá, taierecele cadíura, se sparsera. si sgomotulu petrunse in odaia laterala, unde siedeá domn'a casei. Se intielege de sine, cá domn'a numai de cátu alergá acoio, de unde se audiá sgomotulu. si ceea ce vedu ácolo, de siguru nu-i causá multa bucuria. Cavalerulu ca unu omu rutinatu i dîse numai decátu: Dómn'a mea, nu sciu cumu poti sê suferi in giurulu dtale asemene persóne neghióbe? Uita-te ce sa intemplatu? — E bine, respunse dómn'a ti-voiu urmá svatulu, si Jeanette numai decátu va parasí cas'a nóstra. — Totusi de ast'a data ai poté-o agratiá, — observá barbatulu. — Nici de cátu — dîse dómn'a. — Jeanette parasí cas'a si mergandu a casa la parintele seu, carele éra unu meseriasiu, i se planse, povestindu-i cele intemplate. Parintele se maniá si alergá la cavalerulu. „Eu sum parintele Jeanette-ei dîse dinsulu, amu venit'u sê-ti platescu pretiulu taierelelu sparte.“ — Cavalerulu nu voíá sê primésca paralele, inse nevést'a sa, facandu pe econom'a buna respunse: „Dóue-dieci de franci.“ Meseriasiuulu plati indata sum'a pofita. — Si acuma, domnule cavaleru, dîse elu, dupa ce ti-am platitu pagub'a, ce ti-a facutu copil'a mea, te rogu ca pentru prostituirea fetei mele sê-mi platescu numai de cátu diecemii de franci. Dta esti insoratu si cavaleru, deci n'ai potutu sê-mi saru-ti copil'a din alta cauza, decátu sê o amagesci. Cá n'ai reusítu, nu e vin'a dtale, ci caus'a fú tari'a de virtute a copilei mele. Inercarea s'a facutu, deci trebue sê urmedie pedéps'a. Eu nu voiescu, ca onórea dtale cavalerésca sê se prostitue in publicitate,

dar de cumva nu-mi vei plăti, ti-voiu intentă procesu. Cavalerulu se mania cumplitu, se escusă, câ dinsulu n'a sarutatu decâtu numai fruntea copilei, si in urma nu plăti nimica. Meseriasulu merse la tribunalu si insinuă procesu in contr'a cavalerului Gardemond. Peste câte-va zile pertractarea se tienu in publicitate. Advocatulu copilei dîse intre altele aceste: „Domniloru! trebuie sê vi facu o definițiune a sarutării? Sarutarea se pôte defini in atâte forme ca amorulu. Sarutarea e simbolulu amorului. Preotulu saruta crucea, ce represinta pre Domnedieu, mam'a si-saruta copilulu, zefirulu saruta ro'a, fluturulu saruta flórea, mirele si-saruta mirés'a, dar si Iud'a a sarutatu pe Mantuitoriulu, candu l'a vendutu. Cavalerulu de Gardemond a sarutatu pe Jeanette, dar sarutarea ast'a fû sarutarea lui Iud'a, declaratiunea unui sentiementu, ce cavale.ulu — ca barbatu insoratu n'a fostu in dreptu se nutrésca. Presupunendu, câ Jeanette ar fi permis cavalerului sê o sarute in linisce, ce ar fi fostu rezultatulu acestei sarutări? Trebuie sê rosiescu, dniloru, de cumva cugetu ce s'ar fi potutu intemplá, déca clientel'a mea indiestrata cu scutul virtutii n'ar fi protestatu in contr'a acestui atentatu de onóre. Este óre permis, ca tribunalulu sê lase nepedepsita amagirea inocentiei, sê-si inchidia ochii la vederea acestei inveninări a animei? Da, tribunalulu sê pedepsésca asemenea sarutári, cari sémena cu uvertur'a unei opere triste. Déca veti face acést'a, domniloru, atunci perdéu'a a supr'a unei tragedii teribile neci odata nu se va aredicá. Legea pedepsesce atentatulu de crima, trebuie sê pedepsesca si pre acél'a, carele a comisu atentatu in contr'a inocentiei!“ Aplause frenurmaru dupa acést'a vorbire. Advocatulu acusatului replicá astfelu: „Clientulu meu e unu cavaleru, carele a petrecutu mai multi ani in orientu. In unele provincie ale orientului sarutarea nu e altu ce-va decâtu o simpla salutare. De esemplu in Tibeth ómenii cand se intelnescu pe strada, in locu de a-si luá palariile ca noi, se saruta. Acést'a datina strania dupa unu usu indelungatu, s'a facutu in natur'a clientului meu. Si-a sarutatu fét'a de odaia, ca si cand ar fi voitu sê-i dica: „Jeanette, tu esti o copila buna, te porti bine, sum multumitu cu tine.“ Dar dvóstra me ve-ti intrebá, câ cum i a plesnitu prin minte clientului meu a introduce in Franci'a acést'a datina streina? Dniloru! au nu e dor nu fia-cine in cas'a sa? Voiti sê violati habeas corpus ulu nostru si sê nimiciti sacrele drepturi de casa? Anglesulu aréta cu o superbia la cas'a sa ca la o forterétia; de ce sê nu ni fia permis si nóue a eserciá óresi-cari drepturi in casele nóstre? De cumva o sarutare ar poté servi de base unui procesu, atunce procesele ar plouá ca torentulu si amu pedepsí pe aceia cari si-aru esprime bun'a-vointi'a loru prin o sarutare, numai pentru câ datin'a ast'a la noi nu existe. Iud'a nu pentru acea au vendutu pe Mantuitoriulu, câ l'a sarutatu; ci l'a vendutu cu tóte câ l'a sarutatu, si Iud'a nu pentru sarutarea lui e condamnatu. Pana ce remanemu numai la sarutare, pana atunce amorulu e platonicu, si acést'a nu se pôte pedepsi.“ Publiculu erupse in aplause sgomotóse. Jeanette si a perdutu procesulu, éra sermanulu meseriasiu a platitu spesele.

Gacitura de siacu. De Anastasia Leonoviciu.

vinsu	Dar	nulu	ro-	a	mai	bravu	ci
ma-	li-	'n-	re-	si	fi	te	suntu
ra	a-	o	ra,	mani	Io-	ca-	o
ste	ro-	sió-	pu-	sa-	ó-	Vul-	ma-
cestu	se	Cu	ori	sifu	a-	di-	ra-i
fostu	di-	pa-	ri-	ni-	canu.	ar-	lui
mentu	bra	ca	re	ri	le	é	O!
'n-	a	Ma-	tie-	va	ma-	rea	'n-

Se pôte deslegá dupa saritur'a calului.

Deslegarea gáciturei de semne din nr. 2 :

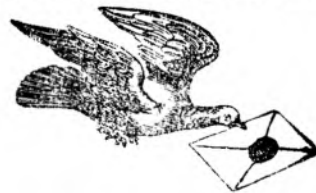
Ferice de acél'a, ce pôte sê-ti vorbésca
Si rece ca o piétra sê stea in fati'a ta;
Acel'a care pôte in ochi sê te privésca,
Si far'a tremurá :

Dar eu privindu la tine, totu sangele-mi inghiatia,
Ca unu columbu se bate in pieptu anim'a mea;
Si vócea mi se stinge, in fati'a-mi e o cétia,
Nu potu a mai vedé.

De I. C. Fundescu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele Luisa Murgu n. Balcu, Maria Gerdanu n. Cernetiu, Corneli'a Cadariu, Emili'a Popea, Amali'a Moldovanu, Laura Ionescu, si de la dnii Stefanu B. Popoviciu, Demetriu Magdu, Stefanu Munteanu si Constantinu Spataru.

POST'A REDACTIUNII.

Cu esemplare complete mai potemu inca sierbí din inceputulu anului presinte.

Dlui I. C. Fundescu. N'amu primitu nimica din cele de multu promise. Aseptâmu atátu poesile, câtu si corespundintiele din viét'asociala, artistica si literaria de acolo. Salutare!
„Crucea de piétra“ se va publicá îndata ce vomn dispune de locu. Finalulu capitoleloru e facutu cu gustu poeticu.

Versurile neamintite cu ocaziunea ast'a tóte sunt nepublicabile.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

Cu tipariulu lui Emericu Bartalits in Pest'a.